

30. august 2016

UDKAST

Forslag
til

Lov om ændring af lov om ændring af adoptionsloven (International adoption) og lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenklinger på det familieretlige område m.v.)

(Ikraftsættelse for Færøerne af visse bestemmelser i adoptionsloven)

§ 1

I lov nr. 358 af 2. juni 1999 om ændring af adoptionsloven (International adoption) foretages følgende ændring:

1. I § 4 indsættes som *stk. 2*:

”*Stk. 2.* De dele af loven, som i medfør af *stk. 1* er sat i kraft for Færøerne, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.”

§ 2

I lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenklinger på det familieretlige område m.v.) foretages følgende ændring:

1. I § 12 indsættes som *stk. 3*:

”*Stk. 3.* De dele af § 5, som ikke i medfør af *stk. 2* er sat i kraft for Færøerne, kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.”

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2017.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Adoptionsloven gælder ikke for Færøerne, men loven og en række ændringer af den er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Det er dog ikke alle ændringslove, der er sat i kraft for Færøerne.

Sundheds- og Indenrigsministeriet på Færøerne har anmodet om, at den seneste ændring af adoptionsloven (loven om et nyt adoptionssystem) sættes i kraft for Færøerne. Denne ændringslov, der navnlig vedrører international adoptionsformidling, kan sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Ikraftsættelsen af loven for Færøerne forudsætter imidlertid, at myndighedsstrukturen for Færøerne på adoptionsområdet opdateres, så den svarer til strukturen i Danmark i relation til behandlingen af klager over adoptionsafgørelser. Denne opdatering af myndighedsstrukturen på Færøerne forudsætter bl.a., at dele af tidligere ændringslove sættes i kraft for Færøerne, og at adoptionsanordningen for Færøerne ændres.

Normalt kan ændringer af adoptionsloven sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men i relation til en af ændringslovene og ændringen af adoptionsanordningen er der behov for en ny bemyndigelse til at sætte de relevante bestemmelser i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Lovforslaget indeholder alene disse bemyndigelser.

2. Lovforslagets indhold

Baggrunden for lovforslaget er, at Sundheds- og Indenrigsministeriet på Færøerne har anmodet om, at loven om et nyt adoptionssystem sættes i kraft for Færøerne. Denne ændringslov kan sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men ikraftsættelsen af denne lov forudsætter bl.a., at dele af tidligere ændringslove sættes i kraft for Færøerne, og at adoptionsanordningen for Færøerne ændres. Social- og indenrigsministeren har ikke bemyndigelse til dette, men ministeren får denne bemyndigelse ved dette lovforslag.

2.1. Gældende ret

Adoptionsloven med senere ændringer blev sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 552 af 8. oktober 1982. Efter anordningen træffes afgørelser om adoption hovedsageligt af Rigsombudsmanden, hvis afgørelser om adoption på ulovbestemt grundlag kan påklages til den ansvarlige danske minister, i dag social- og indenrigsministeren. I Danmark blev afgørelserne tidligere truffet af statsamtet med ulovbestemt klageadgang til den ansvarlige minister. I dag træffes afgørelserne af statsforvaltningen med lovbestemt klageadgang til Ankestyrelsen, jf. adoptionslovens § 29 b.

Ved anordning nr. 1169 af 25. november 2006 om ikrafttræden for Færøerne af lov om adoption (herefter: adoptionsanordningen) blev en række yderligere ændringer af adoptionsloven sat i kraft for Færøerne. Anordningen er blevet ændret ved § 7 i anordning nr. 398 af 20. april 2010 om ikrafttræden for Færøerne af lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af værgemålsloven) og lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om umyndighed m.v. (Ændringer som følge af værgemålsloven).

Ved adoptionsanordningen blev bl.a. lov nr. 358 af 2. juni 1999 om ændring af lov om ændring af adoptionsloven (International adoption) (herefter: lov om international adoption) sat i kraft for Færøerne. Ved denne ændringslov blev adoptionslovens bestemmelser om adoptionssamrådene ændret (adoptionslovens § 25 a), herunder sådan at samrådenes afgørelser kan indbringes for Adoptionsnævnet (adoptionslovens § 25 b, stk. 3). Samrådene træffer afgørelse om godkendelse som adoptant.

Ved ikraftsættelsen for Færøerne af lov om international adoption blev kompetencen til at træffe afgørelse om godkendelse som adoptant tillagt Rigsombudsmanden, dog således at Adoptionsnævnet for Færøerne afgiver en udtalelse til brug for afgørelsen (anordningens § 25 a). Med hensyn til klage over afgørelser om godkendelse som adoptant blev anordningens § 25 b, stk. 3, affattet således: "Rigsombudsmandens afgørelse i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet."

En enkelt af de ændringer af adoptionsloven, som følger af § 5 i lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.)

(herefter: regelforenklingsloven), blev ligeledes sat i kraft for Færøerne ved adoptionsanordningen. Det drejer sig om adoptionslovens § 28, stk. 2, 1. og 3. pkt., om anerkendelse af udenlandske adoptionsafgørelser (anordningens § 27 a, stk. 2). Resten af regelforenklingslovens ændringer af adoptionsloven blev ikke sat i kraft for Færøerne, herunder adoptionslovens § 29 b. Efter denne bestemmelse kunne statsamtets (senere statsforvaltningens) afgørelser efter adoptionsloven påklages til den ansvarlige minister.

De ændringer af adoptionsloven, der følger af lov nr. 1741 af 22. december 2015 om ændring af forskellige lovbestemmelser om klageadgang og kompetence m.v. på det familieretlige område (Ankestyrelsen som familieretlig klagemyndighed m.v.) (herefter: klagemyndighedsloven) er ikke sat i kraft for Færøerne. Ved denne ændringslov blev adoptionslovens § 29 b ændret således, at statsforvaltningens afgørelser efter adoptionsloven kan påklages til Ankestyrelsen.

Endvidere er de ændringer af adoptionsloven, der følger af lov nr. 1740 af 22. december 2015 om ændring af adoptionsloven (Et nyt adoptionssystem m.v.) (herefter: lov om et nyt adoptionssystem), ikke sat i kraft for Færøerne. Det overordnede formål med denne ændringslov er at fremtidssikre den internationale adoptionsformidling til Danmark. Ved loven blev tilsynet med adoptionsformidlingen samlet hos én myndighed – Ankestyrelsen – og kompetencen til at tillade, at et adoptionsforløb fortsætter, blev flyttet fra de adoptionsformidlende organisationer til Ankestyrelsen. Endelig sikrede loven adoptivfamilierne rådgivning i forhold til adoptionen med henblik på at understøtte gode adoptionsforløb for børnene (adoptionslovens § 25 d). Adoptionsrådgivning i forbindelse med, at et adoptivbarn tager ophold hos adoptanten i Danmark, blev gjort obligatorisk ved fremmedadoption, og adoptanter fik ved fremmedadoption mulighed for yderligere rådgivning.

2.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Ikraftsættelse for Færøerne af lov om et nyt adoptionssystem kan gennemføres ved kongelig anordning, men ikraftsættelsen forudsætter, at myndighedsstrukturen for Færøerne på adoptionsområdet opdateres, så den svarer til strukturen i Danmark, navnlig i relation til behandlingen af klager over adoptionsafgørelser.

Disse klagebestemmelser findes primært i adoptionslovens § 29 b, der blev indsat i loven i 2004 ved regelforenklingsloven, som ændret i 2015 ved klagemyndighedsloven. Disse to ændringslove indeholder bemyndigelse for social- og indenrigsministeren til at sætte lovene i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men som nævnt i punkt. 2.1. er dele af regelforenklingsloven allerede sat i kraft for Færøerne. Da der kun er hjemmel til at sætte en dansk lov i kraft for Færøerne ved kongelig anordning én gang, har social- og indenrigsministeren ikke bemyndigelse til at sætte yderligere dele af regelforenklingsloven i kraft for Færøerne. Der er derfor behov for at etablere bemyndigelse til at sætte klagebestemmelsen i regelforenklingsloven i kraft for Færøerne.

Adoptionsanordningen indeholder i § 25 b, stk. 3, en klagebestemmelse, hvorefter Adoptionsnævnet er klageinstans. I den danske udgave af bestemmelsen vedrører den adoptionssamrådernes afgørelser om godkendelse som adoptant. Det var meningen, at bestemmelsen skulle have samme anvendelsesområde ved ikraftsættelsen for Færøerne ved adoptionsanordningen i 2006, bortset fra at afgørelseskompetencen skulle ligge hos Rigsombudsmanden. Som bestemmelsen blev formuleret i adoptionsanordningen, vedrører den imidlertid ikke kun afgørelser om godkendelse som adoptant, men alle de afgørelser, som Rigsombudsmanden træffer i medfør af adoptionsanordningen. Bestemmelsen bør derfor ændres, sådan at den kun omfatter Rigsombudsmandens afgørelser om godkendelse som adoptant.

2.3. Den foreslåede ordning

Ikraftsættelse for Færøerne af klagebestemmelsen i adoptionslovens § 29 b foreslås gennemført ved, at der i regelforenklingsloven indsættes en bestemmelse, der bemyndiger social- og indenrigsministeren til at sætte de dele af adoptionsbestemmelserne i lovens § 5, som ikke allerede er blevet sat i kraft for Færøerne, i kraft for Færøerne. Der henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

Ændringen af anordningens § 25 b, stk. 3, sådan, at den kun omfatter Rigsombudsmandens afgørelser om godkendelse som adoptant, foreslås gennemført ved, at der i loven om international adoption indsættes en bestemmelse, der bemyndiger social- og indenrigsministeren til at sætte de dele af loven, som allerede er sat i kraft for Færøerne, herunder § 25 b, stk. 3, i kraft for Færøerne igen, men med den ønskede ændring. Der henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser for det offentlige, men lovforslaget danner grundlag for ikraftsættelse af lov om et nyt adoptionssystem. Som nævnt i punkt 2.1. indeholder denne lov bestemmelser om adoptionsrådgivning. Ikraftsættelse af disse bestemmelser skønnes at medføre en årlig merudgift for staten på 0,2 mio. kr. fra og med 2017.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 30. august 2016 til den 27. september 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Ankestyrelsen, Adoption & Samfund, Adoptionstrekanten, Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Advokatfælles Føroya, Advokatrådet, Amnesty International, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danish International Adoption, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Foreningen Adopteret, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Føroyskir Sálarfrøðingar, Kommunernes Landsforening, Kommunulæknafelag Føroya, Koreaklubben, 121 Adoption, Red Barnet, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, Socialrådgiverforening Føroya, Statsforvaltningen, Sundheds- og Indenrigsministeriet på Færøerne, Tænketanken Adoption, Unicef Danmark og Ættleiðingarfelagið

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/mer-udgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	En merudgift for staten fra og med 2017 på 0,2 mio. kr. årligt til adoptionsrådgivning.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja: Nej: X	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bemærkninger

Til § 1

Med forslaget bemyndiges social- og indenrigsministeren til at sætte de dele af lov nr. 358 af 2. juni 1999 om ændring af adoptionsloven (International adoption), som blev sat i kraft for Færøerne i 2006 ved adoptionsanordningen, i kraft for Færøerne igen. Ikraftsættelsen skal ske ved kongelig anordning, og loven kan sættes i kraft helt eller delvis og med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemyndigelsen vil blive benyttet til at sætte adoptionslovens § 25 b, stk. 3, i kraft igen sådan, at den kun omfatter klage over Rigsombudsmandens afgørelser om godkendelse som adoptant. Afgørelserne vil fortsat skulle indbringes for Adoptionsnævnet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.

Til § 2

Med forslaget bemyndiges social- og indenrigsministeren til at sætte de dele af lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.), som ikke allerede er blevet sat i kraft for Færøerne, i kraft for Færøerne. Ikraftsættelsen skal ske ved kongelig anordning, og loven kan sættes i kraft helt eller delvis og med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemyndigelsen vil blive benyttet til at sætte adoptionslovens § 29 b om klage over statsforvaltningens adoptionsafgørelser i kraft for Færøerne, dog sådan at den ved ikraftsættelsen vil finde anvendelse på Rigsombudsmandens adoptionsafgørelser, bortset fra afgørelser om godkendelse som adoptant, jf. lovforslagets § 1. Bestemmelsen i § 29 b vil blive sat i kraft med de ændringer, der følger af lov nr. 1741 af 22. december 2015 om ændring af forskellige lovbestemmelser om klageadgang og kompetence m.v. på det familieretlige område (Ankestyrelsen som familieretlig klagemyndighed m.v.), således at Rigsombudsmandens adoptionsafgørelser kan indbringes til Ankestyrelsen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2017. Det vil herefter være muligt at sætte lov om et nyt adoptionssystem med tilknyttede bestemmelser i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Anordningen sættes dog ikke i kraft, før Lagtinget på Færøerne har udtalt sig om den, og de administrative forskrifter til gennemførelsen af anordningen er klar til udstedelse.

Til § 4

Bestemmelsen i § 4 angår lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.